

25. aug. 1925

FAKTA

Dato:

25. aug. 1925

Sidetal:

Dagbog, 1925, 8, side 14 recto - 25
verso + 69 recto - 72 verso

Dagbogens placering:

Det Kongelige Bibliotek

Ophavsperson/nøgleperson:

Johannes Larsen

Omtalte personer:

Staffan -

Helge Bojsen-Møller

Ossian Elgström

Dan la Cour

Axel Laurent-Christensen

Eiler Lehn Schiøler

Gustav Ljungdal

John Møller

- Nielsen

Erling Porsild

Morten Porsild

Philip Rosendahl

Finn Salomonsen

Henning Scheel

- Staun

P Vedsted

TRANSSKRIFTION

25 Aug.

Kl. 6 ½ er det Tørvejr Ø graat. Taage i V Ved 7 Tiden render Vinden rundt Røgen inde i Land gaar i alle Retninger NØ – Ø – lige op – S – V og saa kommer S Vesten og med den Regnen igen. 5 Ravne kreser rundt højt oppe. Kl henad 8 Havbleg

Tørvejr

Drikker Kaffe og gaar i Land. Op til Dok

•28• [Læses uafhængigt af forrige side] Doktorens Kaffe er ubetinget det om jeg saa maa sige mest uspiselige jeg endnu har mødt i Grønland En hamber Drik.

Vi sejler til Godhavn

[Tegning]

•29• [Læses i forlængelse af næstforrige side] torens. Falder paa Vejen i Pløret. Bliver vasket i Køkkenet faar Kaffe. Gaar om Bord igen. Kl. 9,40 sejler vi med 4 Passagerer. Frknr Nielsen og Staun der skal til Godhavn paa Ferietur og en for Usædelighed m.m. afsat Kateket og hans Kone. Næsten Stille. Fjogevejr Ved Tørveøen Havbleg. L. glaucus. Tatteratter. En Flok Ederfugle.

Ude mellem Øerne passerer vi en lille Snes svømmende Odinshøns Zimmers Vardeø ¹.

[Tegning]

•30 – blank• •31• Udenfor ligger der en Kajakmand med sit Skydesegl oppe og lurar paa en Sæl. Langt ude i NØ ses en anden Kajak.

En stor Flok Tatteratter Kongeederfugl fl. forbi Der ligger Taagebanker om Manertok. Toppen rager op over dem, nogle Sæler ses.

Flere Hundrede Tatteratter svømmer forude; en Flok Sæler. Om Bagbord et stort Isbjærg med en Sværm Tatteratter siddende paa det ene Hjørne, om Styrbord et andet med et Taagebælte om Midten. Der kommer nordlig Dønning og Angut begynder at neje sig. Vi har Patent

•32• [Tegning] [Læses uafhængigt af forrige side] samme Isbjærg som paa bag paa sidste og næstsidste Blad.

)x Hunde Ejland kaldes af Grønlænderne

Unde Hejland

•33• [Læses i forlængelse af næstforrige side] loggen ude.

Hunde Ejland)x om Bagbord fler Flokke Sæler. 2 langhalede Kjoer.

Havbleg Tørvejr, en Del Dønning Bispinden ² er søsyg. Schiøler faar min Bøsse frem Jeg gaar ned og tager min Islænder og Achton Friis' Anorak ³ paa En Terne fl. forbi.

Ved Egedesminde er der ingen set de sidste Dage. Malemuk, en til. 3 Kongeederfugle 3 Terner. Tejster.

Det lysner lidt [i] SV, men det smaastænker.

Frøknr Nielsen og Staun søsyge.

Schiøler skyder en meget smuk mørk Malemuk friskfældet.

•34• [Tegning] •35• En Flok Sælhunde. Det støvregner. Stadigt Havbleg med Dønninger.

Mellem Hunde Ejland og Kronprinsens Ejland fler Flokke af Sæler, svømmende tæt sammen.

Svag Bris fra Ø. Støvregn.

Schiøler skyder en hvid Malemuk ned, men den letter igen og flyver bort.

En Flok Sæler ret nær ved, de svømmer tæt sammen og springer af og til næsten helt op af Vandet.

En Flok (ca 40) Knortegæs i lang Linje lavt over Vandet. En ung Kjove Malemuk. Odinsbane Terne. Ung Kjove fl. forbi 5-6 Terner kommer og jager [?] rundt med

•36• [Tegning] •37• [Læses i forlængelse af næstforrige side] den. Malemuk.

Kl. 2,30 er vi tværs af Kronprinsens Ejlands S Pynt. Lidt af Diskøens Kontur viser sig svagt mellem Taagebanker. Solen er ved at skinne igennem. Det ryger fra Bopladsen Emerijsak ⁴ inde paa Kronprinsens Ejland, ude Ø for os ligger et Par Kajakmænd. 2 Flokke Ederfugle trækker lavt forbi 5 Kongeederfugle fl forbi Vi passerer de 2 Kajakmænd og prajer dem, de har ingen Fugle.

En Flok Ederfugle. Vi kan nu se det nederste af Disko under Skyerne. Et Par steder noget af Ismarkerne

En Flok Ederfugle (ca 20)

•38• [Tegning] •39• Ø for Kronprinsens Ejland er der mindre Dønning, lidt Bris fra Ø.

Møller laver Kaffe og The Sigtebrød med Gaffelbitar Møller fylder et Par Krus med The og sætter dem og 4 Skiver Sigtebrød op til Bispen ⁵ "Hej Du der Mik, her er til Nuljaen ⁶ ogsaa"

Der er Solglitter paa Vandet mod V mod en tung blaagraa Himmel 2 Ederfugle.

Schiøler skyder en Søbapegøje.

Tatterat, flere Terner.

Stort Isbjærg mod Ø.

Mod NØ er der lidt klar Himmel med smalle Skystriber lige over Horisonten mod

•40• [Tegning] Brændevinskæret N for Kronprinsens Ejland [Tegning]

•41• [Læses i forlængelse af næstforrige side] S ligger Kronprinsens Ejland blaasort under en mørk graa Himmel. Det er Tørvejr. Schiøler skyder en Brünnichs Tejst.

Malemuk 2 Grylle Tejster.

Mod Ø skinner Solen nu paa Diskos evige Sne der lyser frem mellem hvide Skyer. Vi er ud for Skarvefjældet, det er morsomt at se et virkeligt Højland igen efter alt det lave omkring Egedesminde.

Schiøler skyder en Malemuk (hvid).

4 Tejster fl forbi.

Flere Malemukker enkeltvis hele Vejen.

Udenfor Godhavn

3 Kongeederfugle fl. forbi en Tejst Tatterater

•42• [Tegning] •43• Skarvefjældet ligger i Skygge med Skyer om Toppen bag det et solbeskinnet Fjæld med Snemarker. Havbleg med store Dønninger

En Skarv. Tatterat

Der ligger en Række store Isbjærge spredt langs Kysten. Taageskyer dækker Midten af Bjærgene V fra til Godhavn.

Et Par Odinshøns

[Tegning]

Paa et stort Isfjæld uden for Havnen sidder en Mængde Tatteratter.

•44• Disse 2 Sider er sprunget over.

De følgende 3 fortsætter her.

Porsild ror fra Holk ⁷ over, med en Jolle, paa den anden Side kommer den konstituerede Landsfoged Rosendal ⁸ roende, Kolonibestyreren er der ogsaa paa en eller anden Maade Damerne er kommen til sig selv.

Emeritussen ⁹ forsvinder og inden jeg ved hvad der foregaar, er jeg anbragt i Porsilds Baad sammen med Schiøler og de 2 Damer og Porsilds lille Søn. Vi ror ind i Bunden af Havnen, gaar i Land ved en Bro og spaserer ad,

•45• vistnok den længste planerede Vej i Grønland ud til Porsilds. Unge Porsild har Cykle.

Middag hos Porsilds: Frugtsuppe med Tvebakker

Rensdyrkoteletter. Ved [ordet overstreget]

Jeg glemmer at samtidig med de andre Joller kom Staffan ¹⁰ roende i sin Kajak Dr Jungsted ¹¹ var der ogsaa og gik med til Porsilds, hvor der foruden Familien, Hr og Fru Porsild en voksen Datter og en voksen Søn og en mindreaarig, Direktør La Cour ¹² fra meteorologisk Institut. Ved 10 Tiden sagde jeg God Nat, og Porsild gav mig Lov til at tage hans Baad til [fortsætter side 49: at ro ud i ...]

•46• [Tegning] [Læses uafhængigt af foregående side]

Godhavns Udkig.

Huset er bygget over 4 Hvalkæber, rødmalet med et hvidt Kors og en hvid Dør

[Tegning]

•47• [Fortsat fra s. 43] et Hjørne af Bjærget falder af og alle Maagerne letter som en Sky. Der er nyfalden Sne paa Toppen af Fjældene over Godhavn.

Tatteratter og Terner fl ud da vi passer[er] Næsset med Udkigget.

[Tegning]

Paa Skæret til venstre for Udkigget, lysegraa og rød Granit sidder en Mængde Tatteratter. En Kjove jager en Terne i Indløbet. Den anden

svømmer

•48• Skyerne ligger op ad de mer eller mindre grønne Fjældsider nogle Smaabække risler ned gennem Skærene Den lave Granitklippe med Udkigget paa Næsset er ovenfor Højvandsmærket dækket af noget sort Lav, den ser ud som om den var kultjæret ovenpaa

[Tegning]

Vedsted ¹³ har bygget en Trækirke en Mellemting mellem Bjernede Kirke og en norsk Stavkirke rødmalet med hvide Vinduer og blaagraa Dør.

•49• [Læses i forlængelse af siden, der slutter med "hans Baad til"]

fortsat fra forrige Blad.

at ro ud i da vi ikke havde faaet at vide hvor Møller, Scheel og Finn blev af. Imidlertid kunde jeg ikke finde ud af Fortøjningssystemet, det var noget med en Snor uden Ende hvor til der var tøjret 2 Baade foruden den jeg skulde have. Jeg forsøgte at hale i begge Parter, men uden Held og begav mig saa op i Kolonien for at se om jeg kunde finde Møller eller Anguts Jolle.

Ved Hjælp af et Par Grønlænderpiger fandt jeg Landsfogedens Hus, som jeg trængte ind i fra begge Ender og gik og bankede paa Døren uden at nogen svarede. Tilbage igen til Porsild

•50• Hvor jeg fik en Sjus og ventede til Dr Ljungdal gik for at følges med ham. Unge Porsild gaar med og haler Baaden ind til mig.

Møller har været hos Niuvertoken og er lige kommen om Bord. Jeg hørte en hel Del Præstekraver paa Vejen frem og tilbage.

Da vi roede ind fra Angut fortalte Porsild om Kirken at den var tegnet af Helge Møller ¹⁴ og at Ossian Elgstrøm ¹⁵ kaldte den Guds Villa.

Senere fik jeg at vide af Møller at den i Kolonien hedder Vorherres Lysthus.

Det var stille og graat da jeg gik om Bord.

•51•

¹ Zimmers Vardeø (Napparutilinnguaq): mindre ø nordøst for Egedesminde/Aasiaat og øst for Maniitsoq. På øen oprettede Nicolai Zimmer en varde. I dag er der et fyr; længde -52 47 51/bredde 68 45 08.

² Bispinden var biskop Harald Ostenfelds hustru Karen, f. Bolwig Dall (1869-1954).

³ Achton Friis deltog i flere polarekspeditioner, og Johannes Larsen har formodentlig lånt vennens anorak til rejsen. Om Achton Friis, se side 26 og side 30 (note 32).

⁴ Emerijsak/Emerisak: det grønlandske navn for Kronprinsens Ejland.

⁵ Harald Ostenfeld (1864-1934) var biskop over Sjællands Stift 1911-1922 og tillige over Københavns Stift 1922-1932. Hans første kone døde i 1901. Biskoppens anden hustru var Karen, f. Bolwig Dall (1869-1954).

⁶ Nuliaq: hustru.

⁷ M/B A. Holk er en motorbåd.

⁸ Cand.jur. Philip R. Rosendahl (1893-1974) var gift med Agnes Johanne, f. Erichsen. Han blev ansat som regeringens kontrollør ved kryolitbruddet i Ivigtut 1920, blev konstitueret kolonibestyrer i Godhavn/Qeqertarsuaq 1924, inspektør for Nordgrønland samme år og udnævnt til landsfoged for Nordgrønland 1925, da inspektoraterne nedlagdes. Den sidste stilling beklædte han til 1939. Hjemme i Danmark igen blev han kontorchef i Grønlands Styrelse. Sønnen, Gunnar, uddannede sig til civilingeniør og arbejdede med miljø og vandforsyning flere steder i verden – blandt andet også i Grønland.

⁹ Det har ikke kunnet spores, hvilken emeritus der er tale om.

¹⁰ Det har ikke kunnet spores, hvem Staffan var.

¹¹ Der er formentlig tale om den svenske magnetiker og geodæt, dr. Gustaf Samuel Ljungdahl (se side 88). En af Alhed Larsens niecer var gift med en svensk maler Kurt Jungstedt, og navneforvekslingen kan være opstået i denne forbindelse.

¹² Fysiker og meteorolog Dan Barfod la Cour (1876-1942) blev 1903 gift med Maren Anna Sophie, f. Momsen (1876-1965). Han arbejdede som direktør for Meteorologisk Institut, blandt andet med nordlys og jordmagnetisme i arktiske områder. I sommeren 1925 indsatte direktør la Cour dr. Ljungdahl (se side 88) som ansvarlig for udviklingen af det magnetiske observatorium i Godhavn/Qeqertarsuaq, som la Cour var initiativtager til.

¹³ P. Vedsted har bygget en trækirke nær Egedesminde/Aasiaat. 11. september samme år kom Vedsted på besøg hos Knud Oldendow for at lave hul i hans vindue, så en radio, som amerikanerne havde foræret Oldendow, kunne monteres. Vedsted har desuden skrevet artikler til tidsskriftet Grønland om husbyggeri i lokalsamfundet.

¹⁴ Efter en uddannelse som tømrer gik Helge Bojesen-Møller (1874-1946) på Kunstakademiets Arkitektskole, hvorfra han tog afgang i 1903. I 1908 tegnede han kirken i Frederikshåb/Paamiut. 1910-1940 var Bojesen-Møller arkitekt bag omkring 200 andre bygninger i Grønland: skoler, boliger, sygehuse med videre.

¹⁵ Josef David Ossian Elgström (1883-1950) studerede efter endt uddannelse som ingeniør ved kunstakademiet i Stockholm 1906-1907. Derefter var han elev på Kristian Zahrtmanns malerskole i København 1907. 1913-1928 foretog Elgström studierejser i Lapland. I 1915 var han i Grønland og i 1917 i Sibirien. På rejserne indsamlede han materiale til Nordiska Museet, og han udgav bøger om de oprindelige folks levevis.

og deris tømmer ved jern
Deris kommer med vil
og flytte min ene Gimmis
stovle der stund og der om
den kan det skædes på
den 5. hule Boden og på
p. Vind skunt der kan
ligge Besættelse over
Koppen hele Dagen.

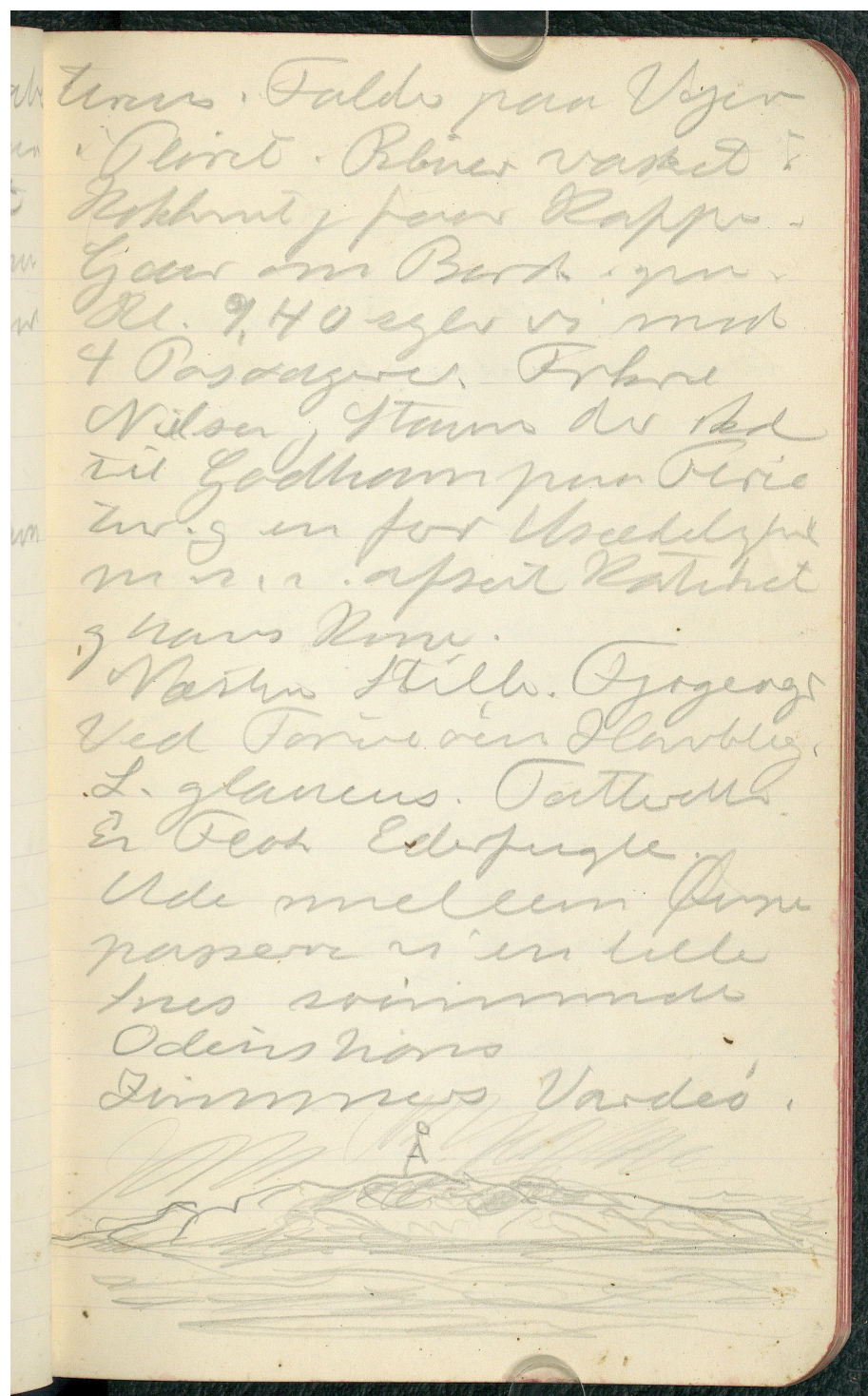
25 Aug.

Alt. 6. i det Tørre
I gæst. Tønde i
Ved 7 Tidet vandre i den
nord. Røje vinder i Land
gaar. alle Rebringer
NØ - Ø - lige op - S - Ø
saa kommer i Vert
gæst den Regn
igen. 5 Rebringer kører
nordt. lige op
Alt nord 8 Flakly
Tørre
Dette Røje gaar i
Land. 6. i det Tørre

Doktorens Klippe er ube-
tænget det om 1800
man sige mest
ispirerede og end nu
har vi i Grønland
en hvidt Drak.

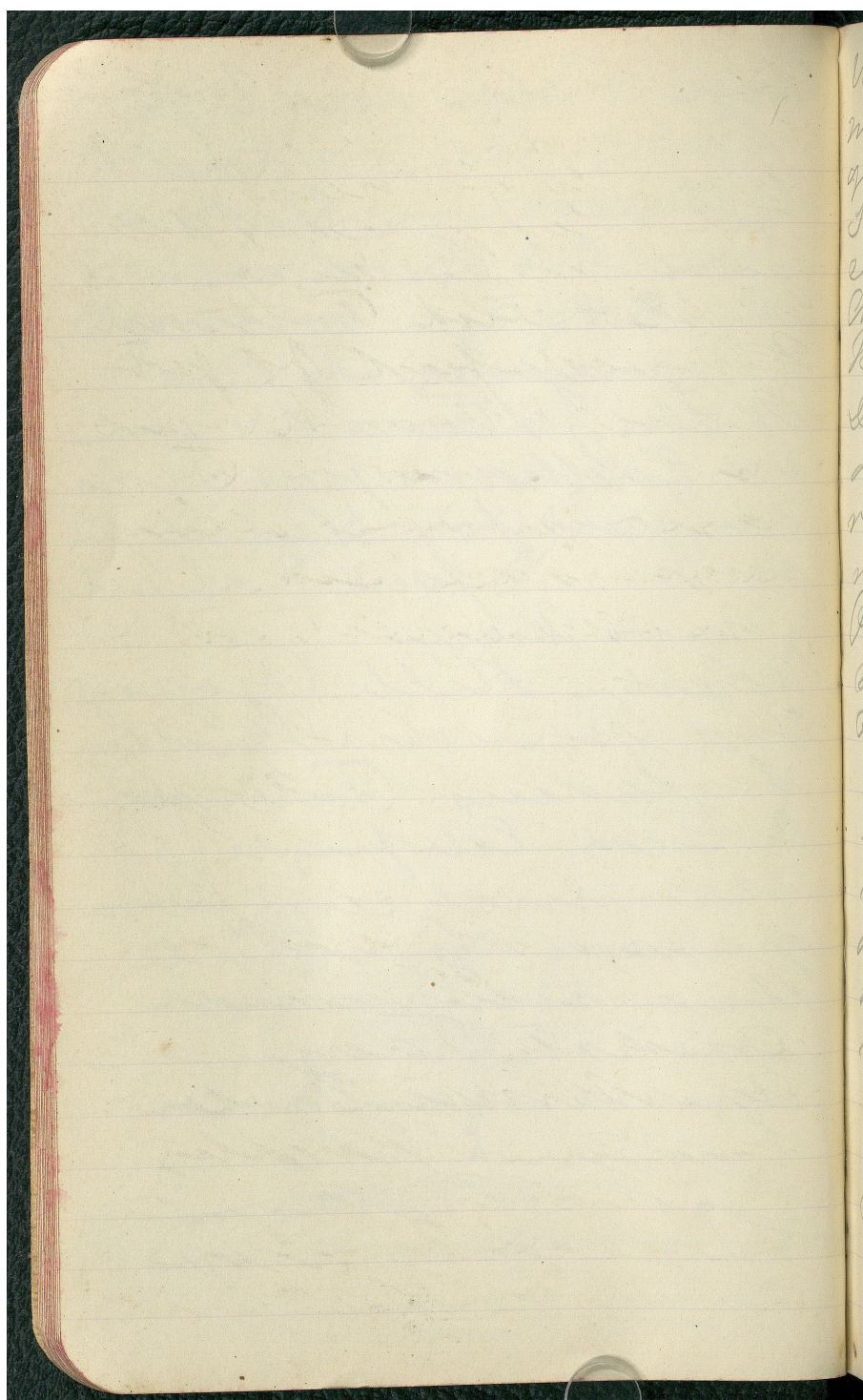
Vi sejer til Godhavn

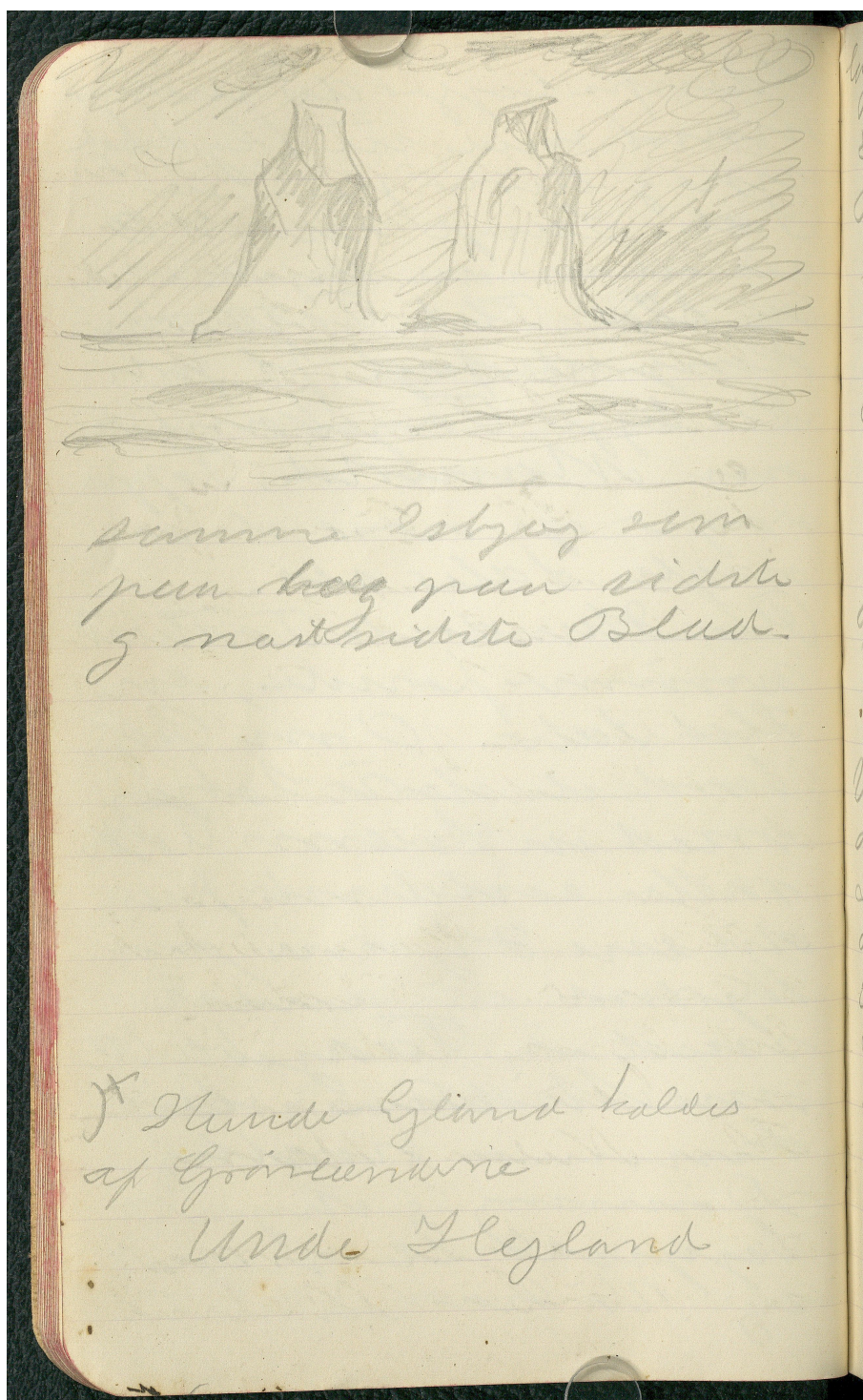
**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

Udmyndigt ligge der indlagt
mand med sit skyde-
apparat og ligger paa en
Sæl. Længt inde i NØ
ses en anden Røget.
En stor Flod Tattvater
Kongedrupst p. J. J. J.
Der ligger Taagebænder
om Mørket. Toppes
rager op over dem.
nogle Sæls ses.

Over Hundrede Tattvater
evinnings paa, en
Flod Sæl. Om By
bord et stort Tøjs
med en Løven Tatt
vater sidder paa
der en J. J. J. om
Styret et andet
med et Taagebænder
om Mørket. Der
kommer nordlig
Dunne og meget
bejvnet et meget
sig. Vi har Tattvater

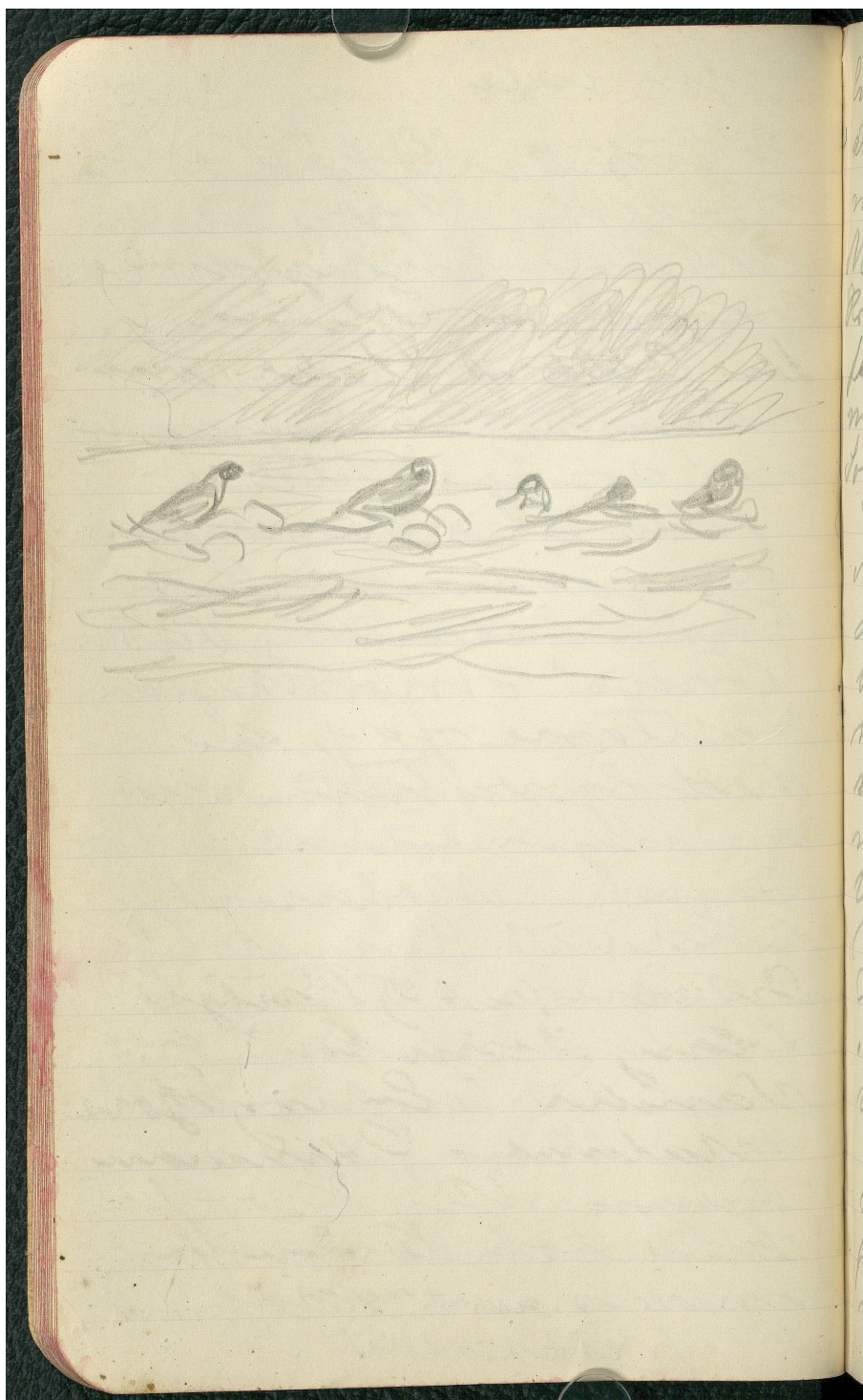

summe Isbjerg som
man kan se fra siden
og nærsidte Blad.

* Hundegland kaldes
af Gørdelund
Unde Flegland

laggen inde.

Flunde Glans^x om
Bogten paa Fiske
Seiler. 2 smykalde
Gaver. Flundeg
Tovet, en de
slimning. Besvinder
er sigg. Seiler
fær min Bøsse fra
Jo gav mig 2 Lys
min Islande. Atter
Brus. Mørke paa
en Torne p. paa
Ved Egens minde
der ingen et de sidste
Dage. Malerik
at ter - 3 Korymbosyph
3 Terner. Terner.
Det lynte lidt S V.
men det smaa stærke
Flør Kulung Flør
sigg.
Schidde skyde en meget
smuk mørk Malerik
freidkalut.

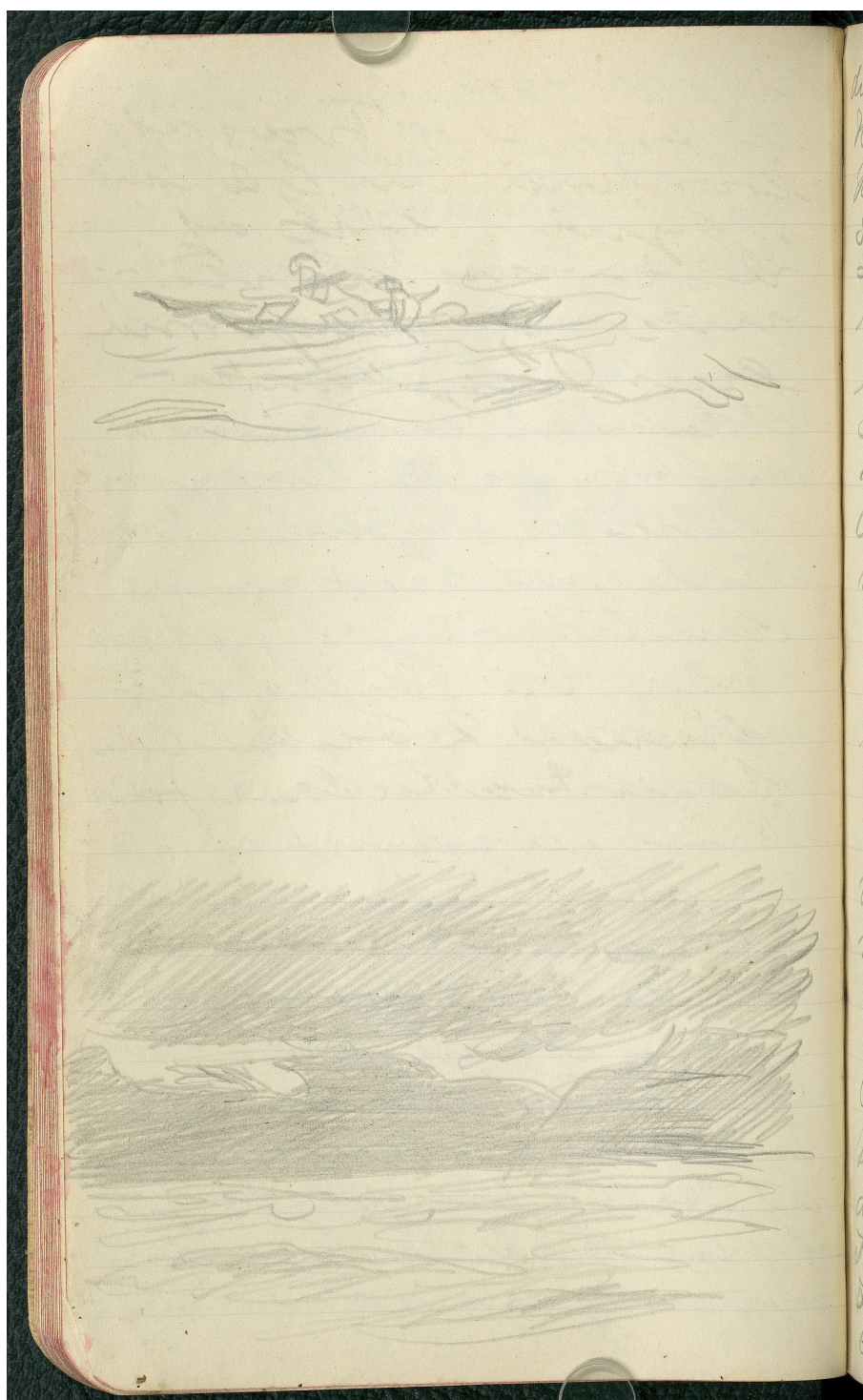
En Old Sallund. Dit
stivregner. Stadigt Hørbly
med Drøvninger.

Mellem Hørbly og
Rørgvinens Glænde
fler Føkk af Fæls, river
mundt det sammen.

Long Brin. Jre S. Hørbly.

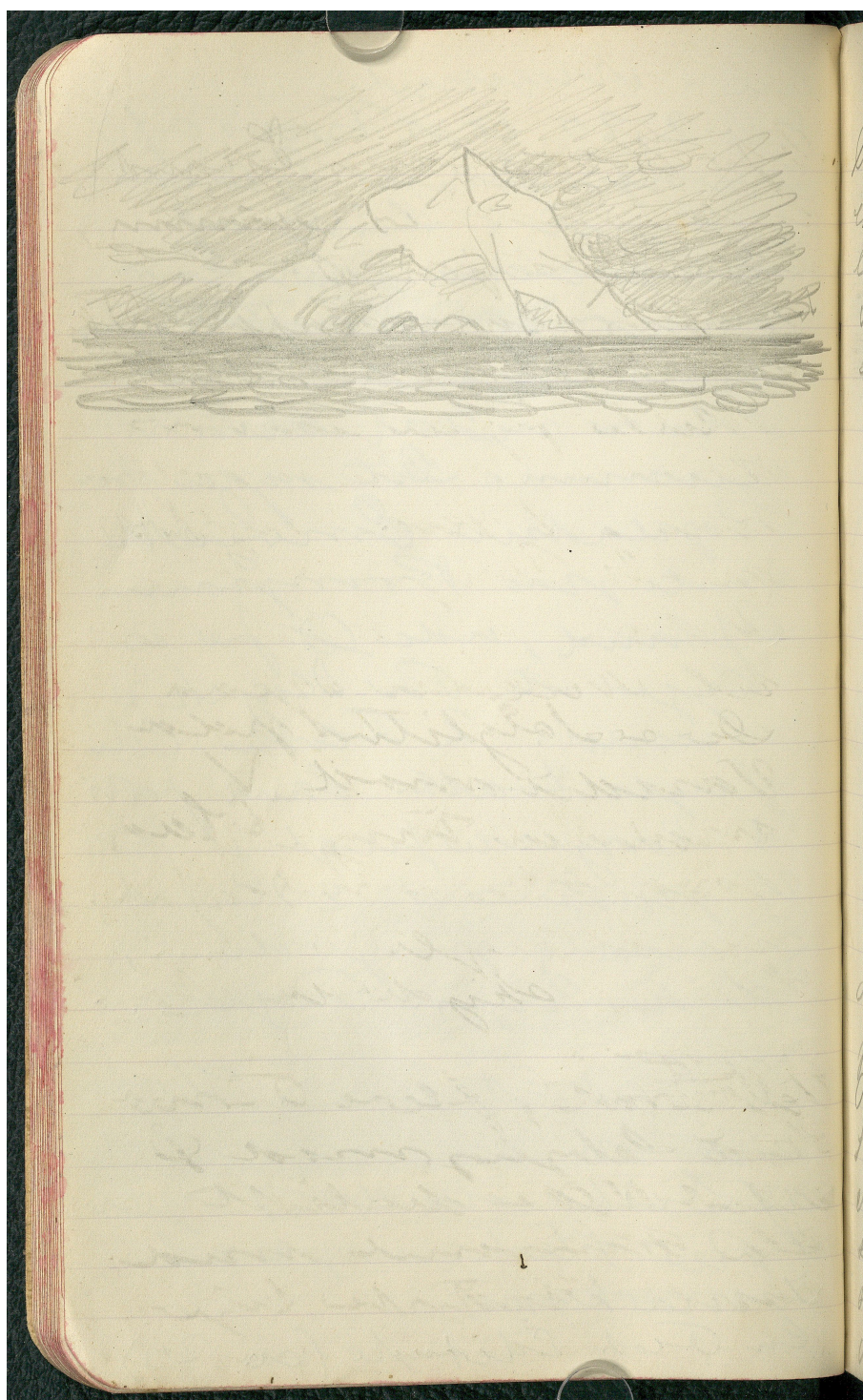
Schick skyde en hvid
Malkind med en
den liden i en fjer
bort. En Old Sallund
ret nær ved, de
svømme det sammen.
men i springe af
en stærk hvid af
Vandet.

En Flok (ca 40) Brølger?
i lang Længde løst over
Vandet. En ung Hove
Malkind. Odense
Tune. En Hove
flok. 5-6 Hove
men i en vandet

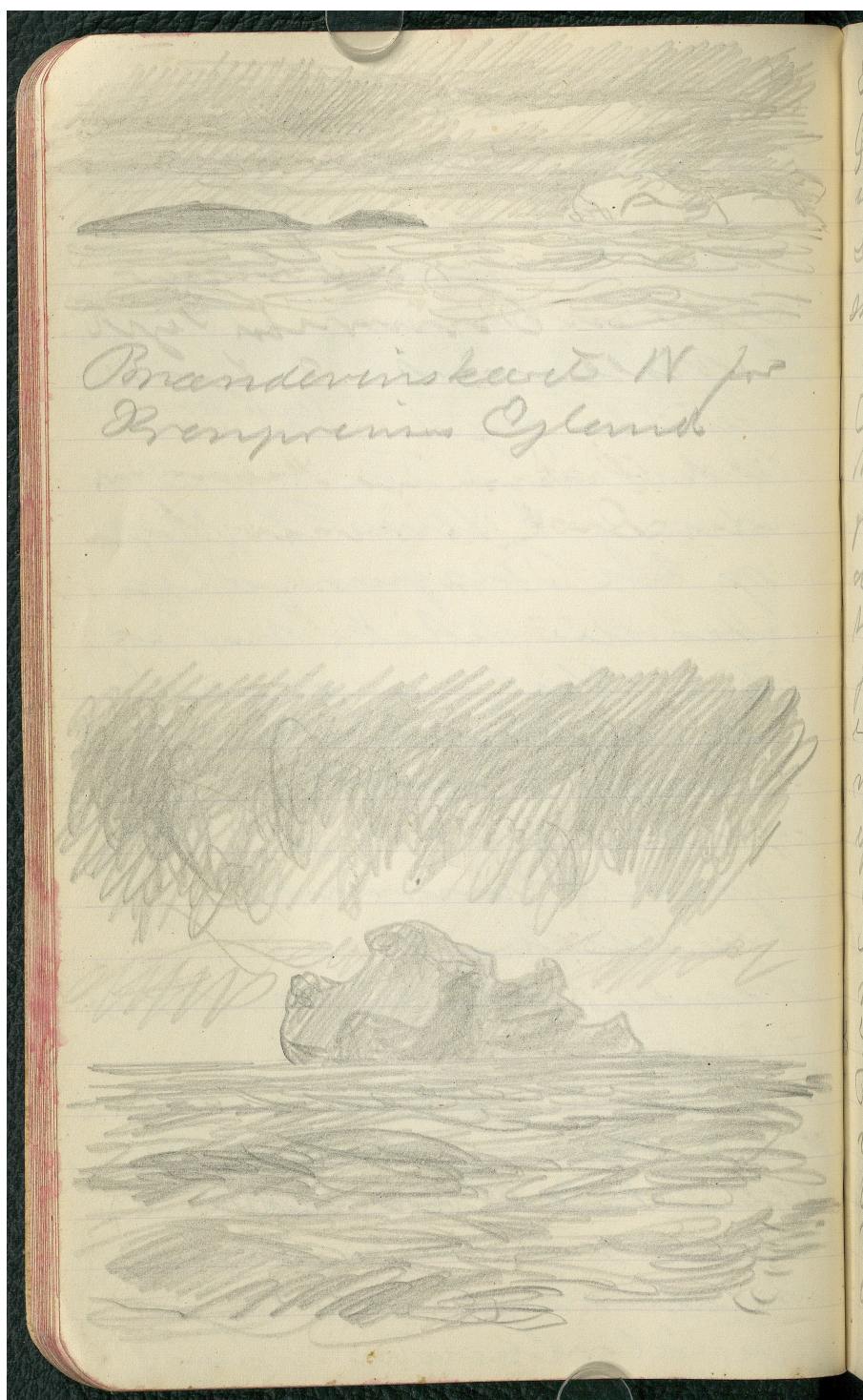
den. Mændene.
kl. 2,30 er i Træer af
Kongprinsens Gland
S. S. S. Lige af
diskociens. Kintor
niser i vage ind,
lær Tagebunker.
Solene ved at skinn
igennem. Det nye fra
Bogladen Emerigade
inde var Kongprins
Gland, inde i se es
lyse i Par Kayak i
mænd. 2 Fælle Ede
fugle trods kun for
5 Kongprinsfugle i fælle
vi græsser de 2 Kayak.
mand i græsser,
de har ingen Fugle.

En Flot Edepose. Vi
saw nu se det med
af Disko under Pyon
i Par Fælle vage af
Somrackerne
En Flot Edepose (ca 20)

I det Kroppearsen Glauk
er der mindre Dinning,
lille Bris fra Ø.
Måske enes Lappe g. Th.
Ligebred med Gaffelbille.
Måske fyldt af Ør
Aars med The g. sætte
dun g. & Hvin Lightbort
op til Bris fra 1/2 Høj
I den Nib, der er
til Nylær ogsaa
I en Sælgelith på den
Vandet med V
med en Tung Glas,
gaae Skinnene.

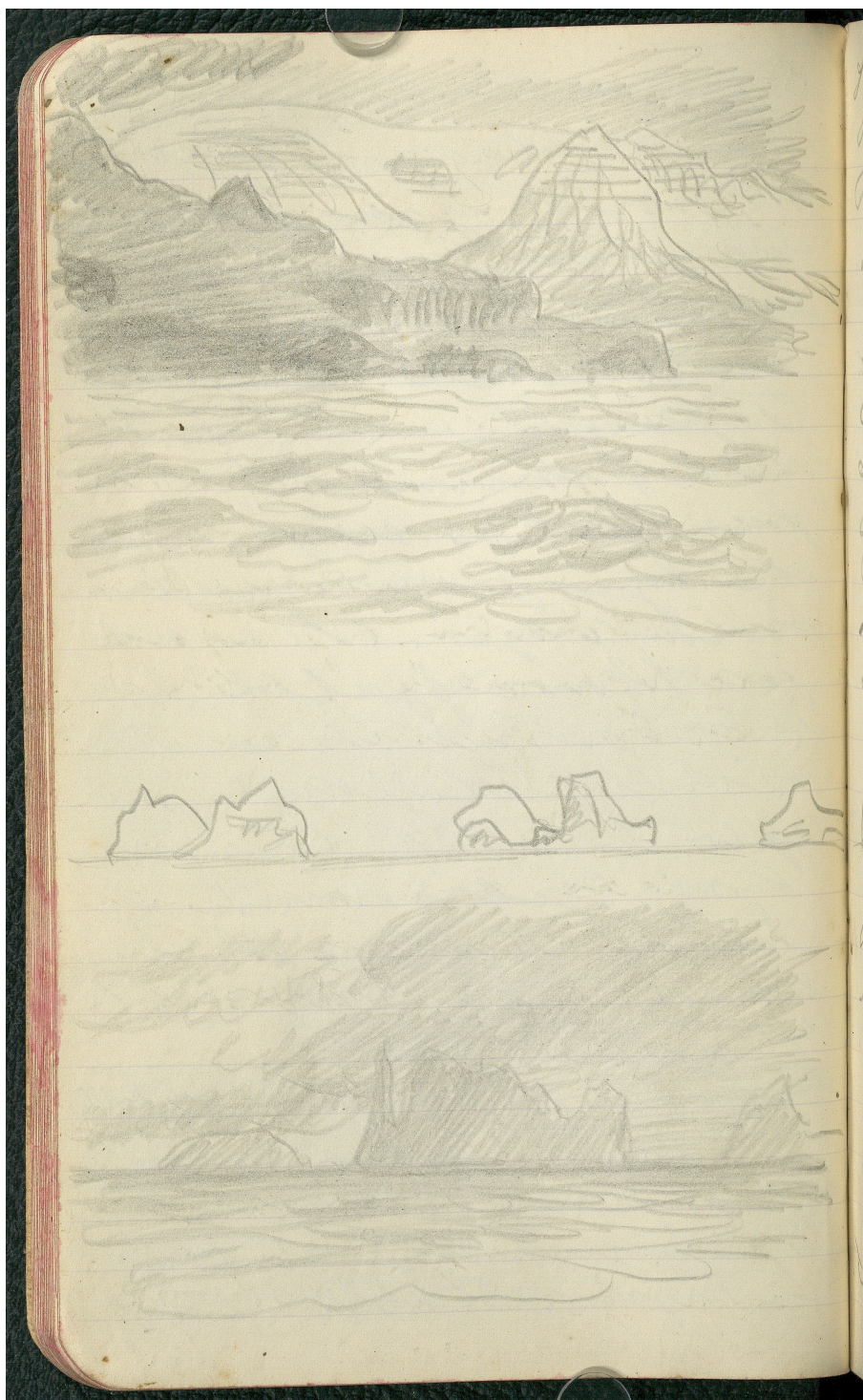
2 Edepyler.
Schind skyde en Sælgelith
pige.
Og Themat, flere Tæmme
Stad Sælgelith med Ø.
Med N. Ø. der lidt
klat Skinnene med
små Sælgelith lige
over Skinnene med

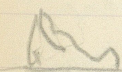
8 digge Krommen
Gland blaasent under
en rind grøn skind.
Det er Tønde. Scler
skede en Brønne Tødt.
Mallum 2 Gyde
Tegne.
Med Gskinn Salmen
gør Dros erige 1 ne
de lyse grøn muller
bride Tødt. Vi er ad
for Skovspaldet, det
er mormor at se et
vichligt Højland grøn
efto det det lue en
Bog Gedsermunde.
Scler skede en Mal
muk (mud).
4 Tegne ft. for
Før Malumuker indelt
vis rube Vegen.
Udover Godehans
3 Børgedrup ft. for
en Tødt Sathet

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

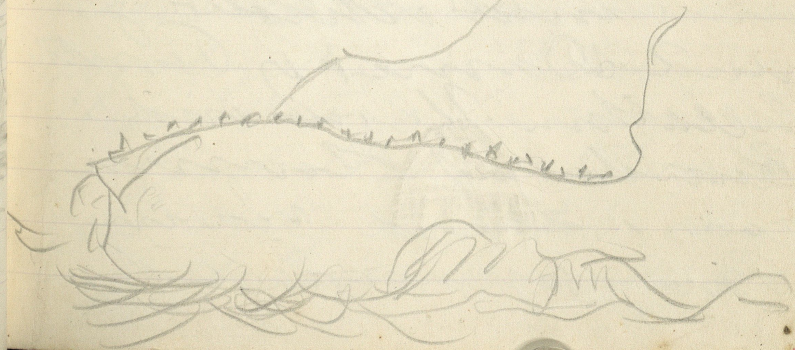
NY CARLSBERGFONDET

Skovvejsskudt by
Skjætte med Skov og
Toppene, byg det et sol-
beskrivende Bælt med
Sonnens Hæder
med sine Dyringer
Eder Skov. Tættere
der ligger en Række Nør-
døge og smukt hængt
Lyst. Tager sig det
der Minder af Bælt
me V fra til Godhavn.
Et Par Odins hirs

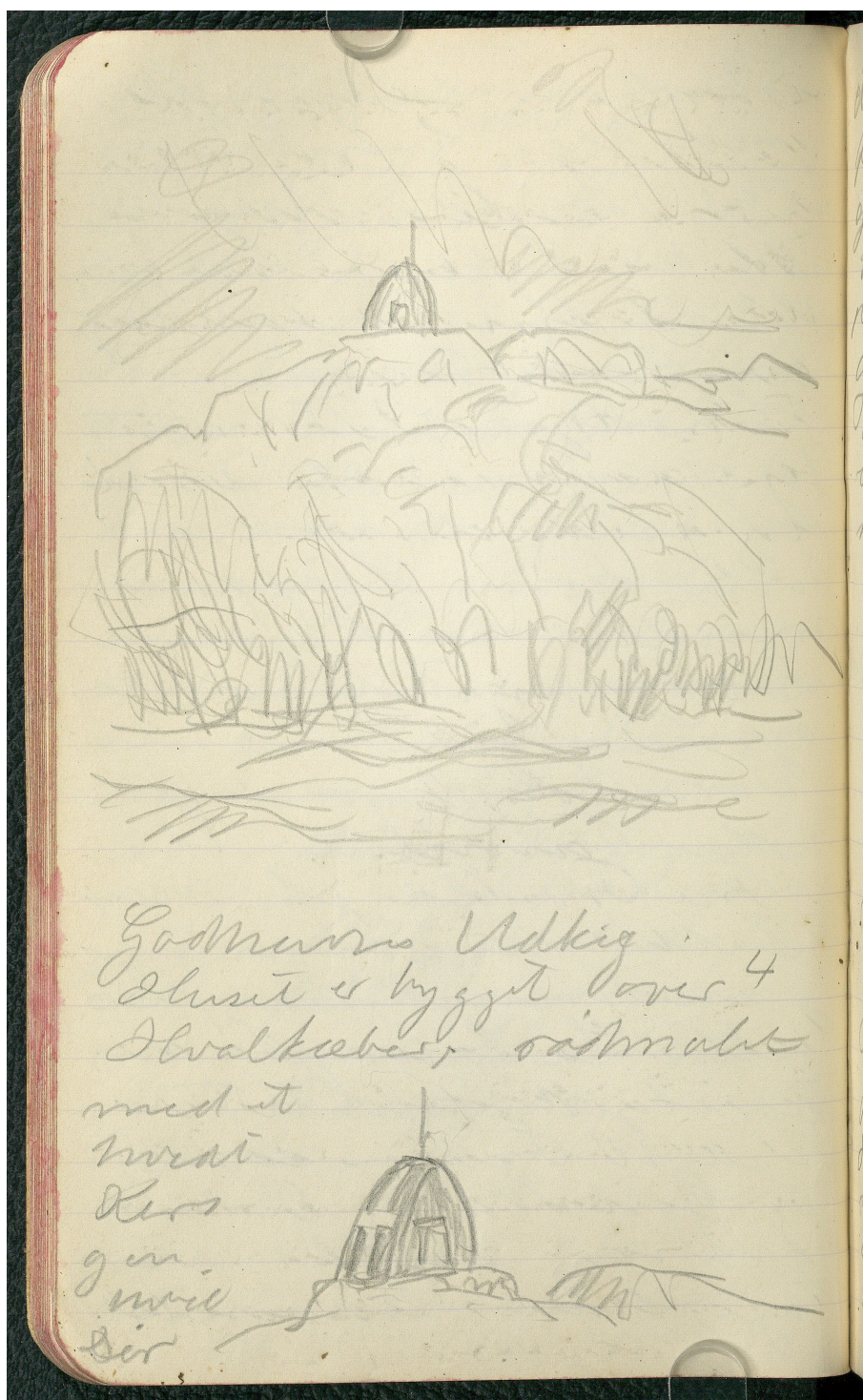
Paa et stort Skovstue
veden for Skoven ses
en Mængde Gættene.

Disse 2 Tider er
sprungen over.
De følgende 3, fort-
sattes her.

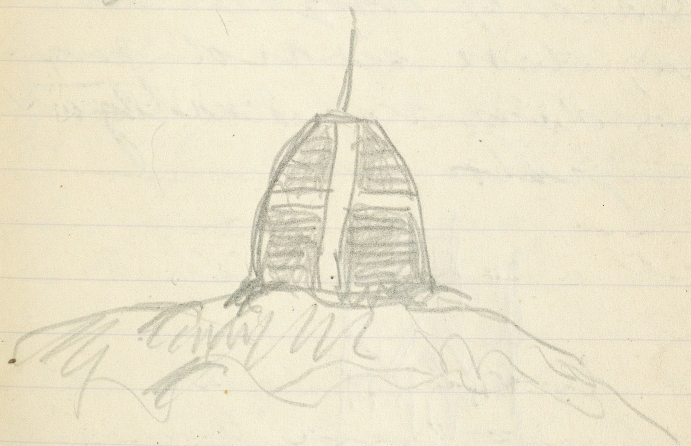
Torild var fra Holb-
æk med en Jule-
træ der om den Tude
kommer den konstante
Landsfoged Rosendal
nævnte Kolonihøjens
er de opstaaende mellem
anden Maade Sammen
er sammen. Det er selv.
Errettesen forsvunden
gennem ved hvad der
forekommer og ombragt
i Torild. Baad som
man med Skibe og
de 2 Damer og Torild
lille Tøm. Vi var end i
Bunden af Tømmeren,
gav i Land ved en
Brog opstaaende ad,

vi trok den længste plov,
mede Ug. i Grønlund
ad til Porsilds. Ugye Os
nild hos Lykle.
Middy hos Porsilds: Foyt
erigen med Trubakke
Pensdygholde. Det
Jeg glemmer at skrive:
Jeg med de andre
Jølle som Ståffan
vandre i sin Kajak
Sof Janyth var de
og gik med til
Porsilds, hvor de var,
inden Familien. De
Fra Porsild der var
Gatthug en Væsen. Der
gan minde om, de
nåtte La Lave plame,
teorologisk Institut
Ved 10 Tiden sagde
Jeg God Nat. Porsild
gav mig Lyg til at
tage, hans Boud til

Godmors Udkig
Sluset er bygget over 4
Ivalkæber, søsmalt
med et
tvært
Kors
gen
ind
der

at Hjorne af Bjerg
faldes af galle Men
gør en liden sø i
Hj. Der er en falden i
den Tjørn af Galden
over Galdharn.
Tatthatten & Tørre
ud den i parer. Vant
med Blakgjet.

Den Skovt i den vinter
for Blakgjet, lysegrøn
& rød grønne siddes
en Mangel Tatthatten.
En Tjørn gager i Tørre
i Indlandet, den er
overvunden

Skjønne byer og ad-
de smukke mure
grove Tjaller
noget træbænkede rids
med grønnene Tjaller
den lave Grønit
dlyge med Måltjørn
paa Vænet er en
Gjennemløbsmark
delt af en sø
Lar, den ser ud som
om den var kultjær
overpaa

Udsetet her bygger en Tro
Kirke en Måltjørn
mellem Bjørn og Kirk
en røde Storkirke
sidemole med røde
Vindue, blaaene Lige

Jegs at jeg fornøjede
Blad.
at se ud i den is. Ilt havde
fået at vide hvor Nith
Schulz & Firm blev af.
I minnetid kunde jeg Ilt
finde ud af Fortøjnings
Stemt, det var meget kært
en stor iden. Lunde hvor
Ilt de var. Tjoret 2 Bander
færdig. Men jeg skulde have
Jeg forsøgte at halle i. Lige som
hvis man vilde. Helt og be-
gav mig selv og. Det
betrukket for at se om
jeg kunde finde Nith
eller Thyrus. Jilde.
Ved Hjælp af et Par
Landskabsbilleder fandt
jeg Landskabsbillederne. Også
som jeg troede ind i. Ja
Lige Enden i. Lige i. Kan
både være. Lige ind
at nogen. Værdier.
Tilbage min til. Også.

Alene jeg fik en Gæst og varde
til de Springdal gik for
at følge med ham, Unger
fortalte ham om mig og hans
Brøder og til mig.
Mithu var varit med Nines
talen og var kommen
om Bord. Jeg hørte en hel
del Prædikener og var
Vejen frem og tilbage.

Da vi varde ind fra Aften
fortalte Perle om kirke
at den var tegnet af Unger
Mithu og en anden Elg.
større kaldte den

Gude Villa.

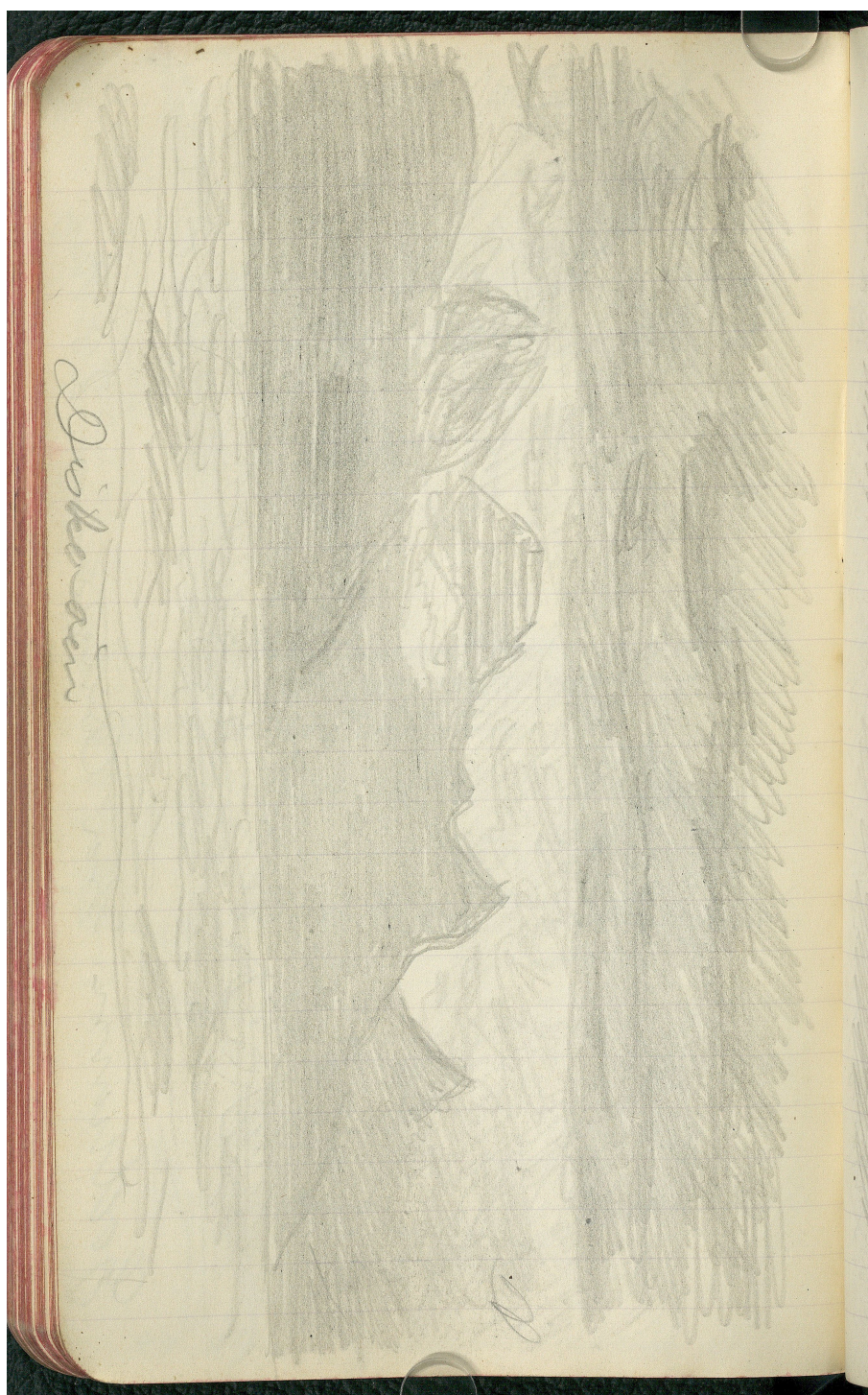
Senere fik jeg at vide af Mithu
at den i Holsten Brøder
Vorherres Lysthus.

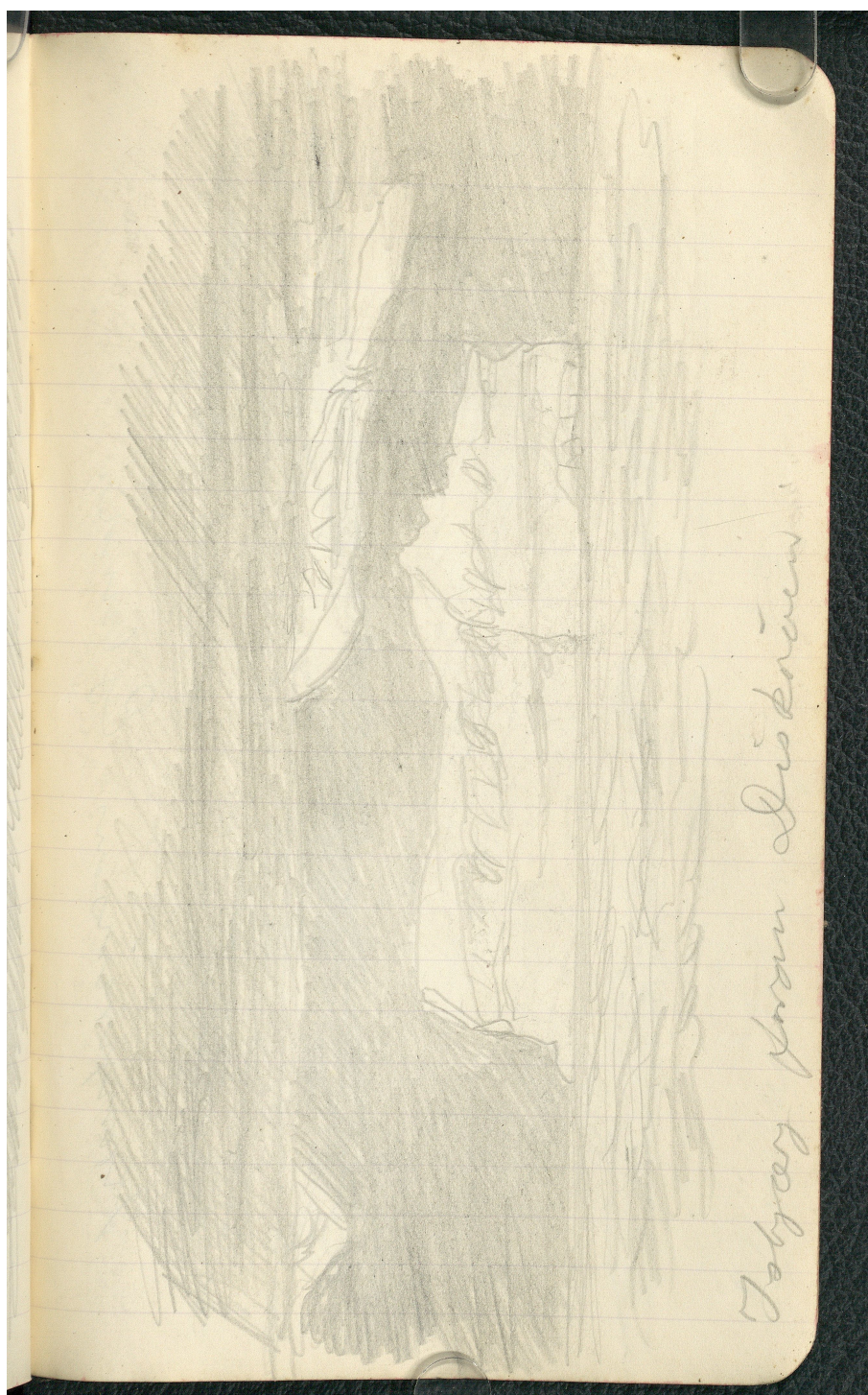
Det var Mithu og grænt da
jeg gik om Bord.

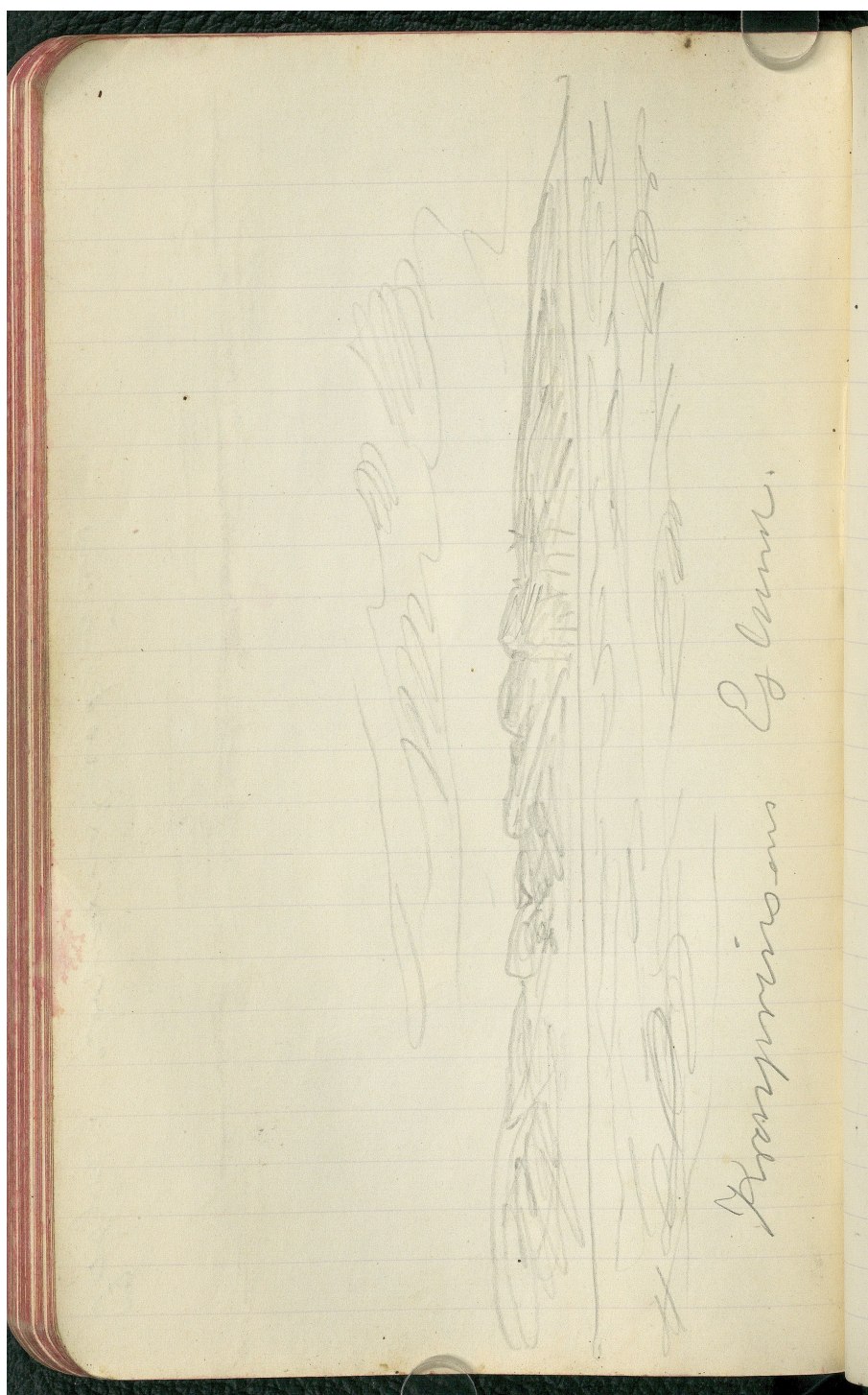

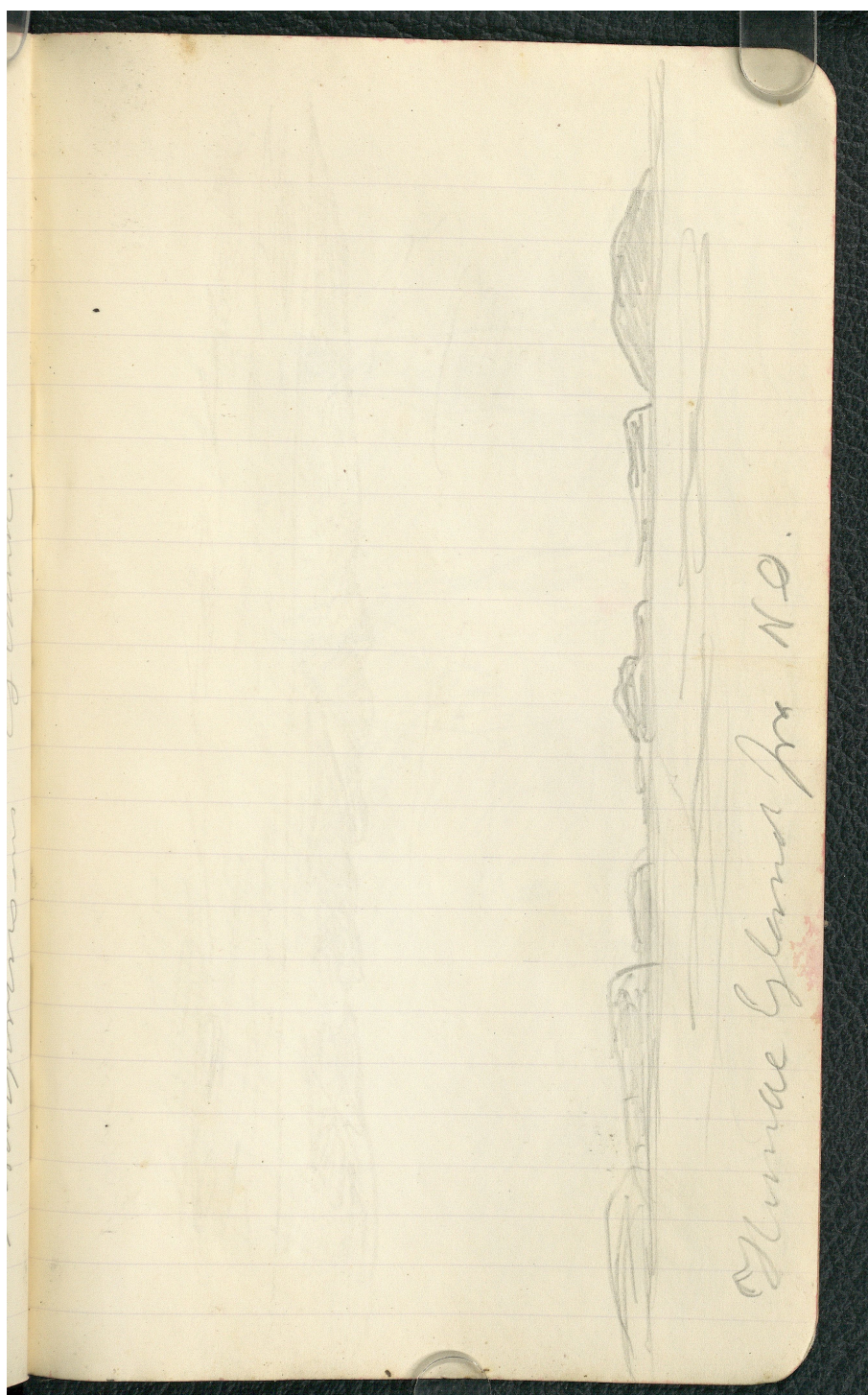
KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

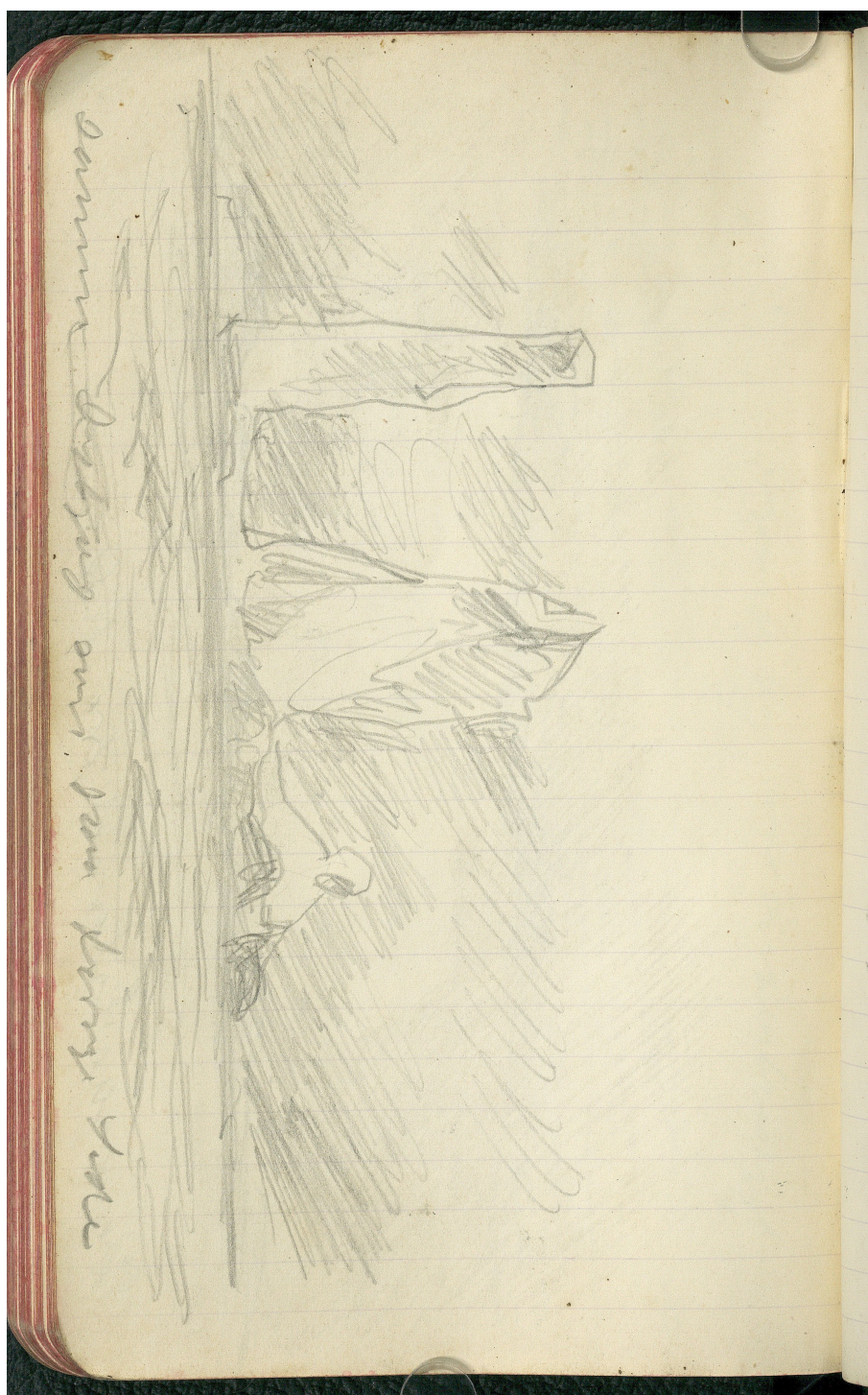

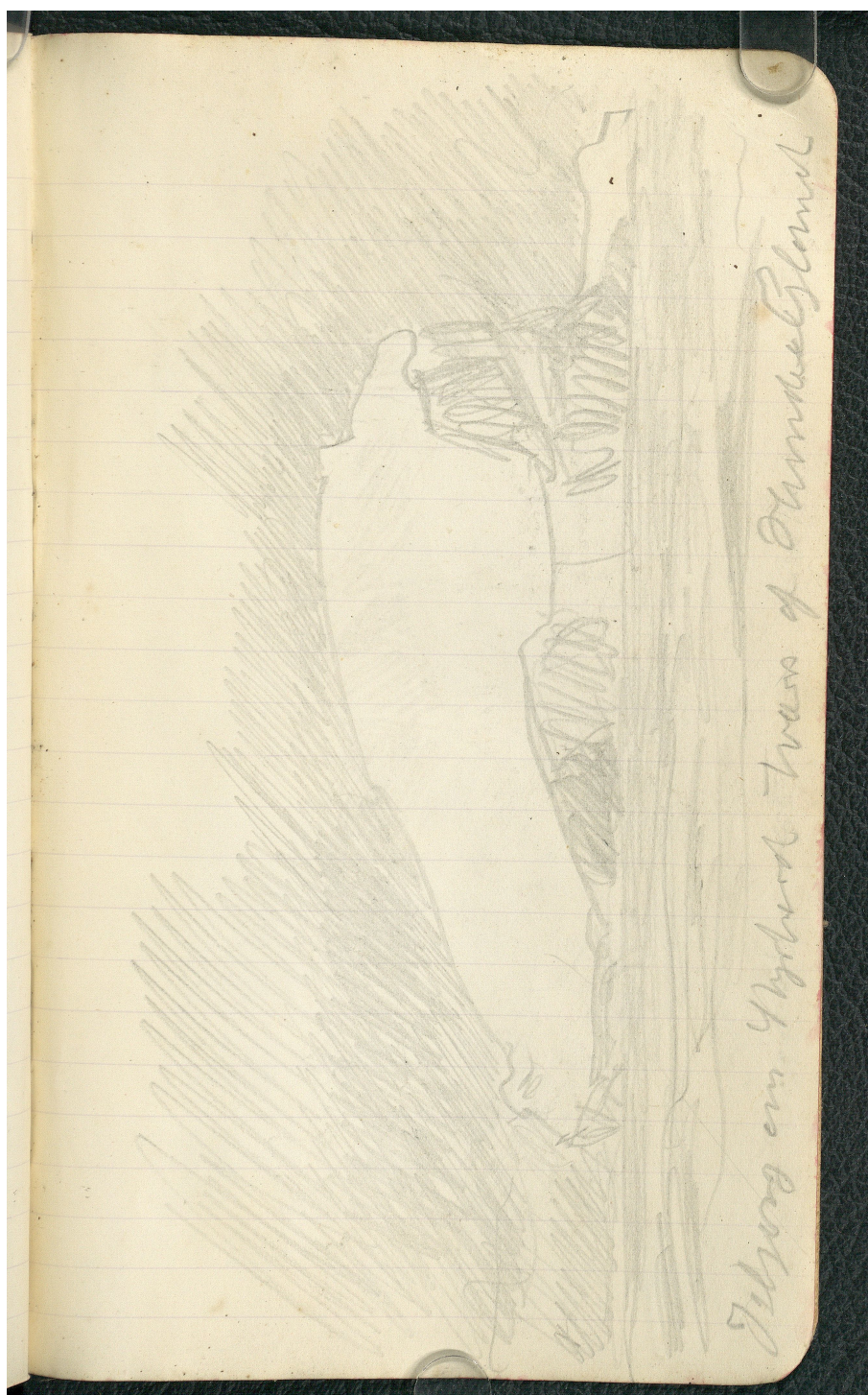

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

